

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sectio Vlt. Argumenta adversaria solvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

¹⁴² Porro autem distinctionem realem non solum eorum, quæ invicem simul separari possunt; sed eorum etiam quorum unum saltem sine altero esse potest, licet non contra præter rationem ipsam confirmat aperte authoritas Arist. 7. Topic. cap. 1. loco 1. his verbis: *amplius si potest alterum sine altero esse, non erit idem*. hoc eodem argumento quod unum sine alio manere possit probat August. lib. 6. de Trinitate, cap. 6. aliud esse magnitudinem, aliud figuram, aliud colorem, & Bernardus ser. 80. in Cantica, animam non esse suam iustitiam, & sanctitatem eadem ratione colligit; probari etiam manifeste potest, quia quoties aliqua duo sola ratione nostra diversa sunt, re autem sunt idem omnino sola cogitatione, possunt separari sicut sola cognitione sunt diversa.

SECTIO ULTIMA.

Argumenta adversaria solvuntur.

¹⁴³ Ad primum argumentum, distinguo maiorem, eadem res secundum idem formaliter, & virtualiter concedo secundum idem formaliter, & virtualiter distinctum, nego; cum autem ratio entis in Deo, & in creatura distinguatur virtualiter à differentiis, ut ex supradictis patet, potest esse ratio conveniendi, & differentia in creatura propter hanc distinctionem, ratio differentie aut differendi per quam differat, & distinguatur Deus à creatura.

¹⁴⁴ Neque enim hæc distinctio virtualis aliquid derogat divinæ simplicitati, quia hæc simplicitas solum consistit in summa reali identitate rei cum omnibus rationibus realibus, quæ in illa sunt seu de illa dicuntur, quin potius hæc distinctio indicat excellentiam divinæ simplicitatis, quæ indivisa omnem perfectionem completitur, æquivalendo rebus inter se formaliter distinctis. Unde provenit ut sub diversis rationibus, seu conceptibus concipi possit à nobis, qui inadæquate, & imperfecte res divinas concipimus, quod fundatur in eminentia, & infinita perfectione actualissima ipsius rei, quæ unita continet ea quæ in creaturis divisa sunt; sic autem multa continere non est diminutio simplicitatis, sed potius illius excellentia, & consummata perfectio; itaque summa identitas Dei est formalis, cui non opponitur virtualis, aut eminentialis distinctio, quia opposita debent esse in eodem ordine, & ideo formalis lux non pugnat formaliter cum formali frigiditate, quia calor non continetur cōformaliter in luce, sed eminentialiter; eminentialis autem calor non pugnat cum formali frigiditate, quia sunt in diverso ordine: sed distinctio virtualis, aut per æquivalentiam non est formalis distinctio: ergo non pugnat cum identitate formali, sicut, v. g. eminentialis continentia creaturæ, seu esse eminenter creaturæ non pugnat cum esse formali Dei, & ideo in omnium sententia Deus est virtualiter, seu eminenter creatura, & simul est formaliter Deus, & increatum esse sine ulla controversia, in quo tantum abest quod eminentialis aut virtualis ratio creaturæ destruat rationem increati formaliter, quin potius sit summa perfectio divini esse formalis, quod adeo verum est, ut si per impossibile Deus non esset eminenter creatura, non esset Deus formaliter, ac proinde destrueretur esse formale Dei,

quapropter potius pugnat cum esse formali Dei, non esse eminenter creaturam quam pugnet cum illo esse eminentiale seu virtuale esse creatum.

Ergo similiter eminentialis virtualis distinctio seu per æquivalentiam est summa perfectio summe identitatis Dei seu omniidentitatis divinæ, quæ si deficeret in Deo, sine dubio non esset summe, & infinite perfecta identitas Dei, quapropter tantum abest ut hæc eminentialis, virtualis seu per æquivalentiam distinctio opponatur cum omni identitate divina, quin potius conducit ad summam perfectionem illius: ergo distinctio, quæ opponitur tali identitati est formalis, quia est in eodem genere formalitatis, ac est identitas divinæ, unde identitas divina excludit omnem distinctionem, & pluralitatem divinam inter absolutas, ratione cuius dixit eleganter Bernardus, *disso lib. 5. cap. 7. nisi omnia unum in Deo, & cum Deo consideres, habebis multiplicem Deum, mihi vero non deest, quid cogitem melius eiusmodi Deo tuo: quares quid mera simplicitas.*

Ad confirmationem primam respondeo cum ¹⁴⁶ Patre Suarez, rationem substantiæ, & entis in substantia esse quidem eandem omnino secundum rem, differre tamen virtualiter in re, & per rationem formaliter, & priori consideratione habere in substantia eandem rationem essentialem, virtualiter tamen, & ratione diversam; & idem de ratione entis, & accidentis propterea in accidenti reperiuntur; e contra vero accidens, & substantia inter se comparata dicuntur habere in ratione entis essentialem rationem eandem, secundum rationem tantum, non secundum rem, & ideo in omnibus illationibus in ea confirmatione factis, committitur æquivocatio non distinguendo diversas rationes, & modos convenientiæ distinctionis fundatos in distinctione æquivalentiæ, & virtuali.

Ad secundam confirmationem distinguo maiorem, sunt in re distincta actualiter, & formaliter, nego, virtualiter concedo: ad probationem distinguo, maiorem, formaliter, & in esse entis nego; in esse terminativo, & obiectivo concedo; alias ex eo quod definitio formaliter sit accidens sequetur quod res definita debeat esse accidens, quapropter definitio solum confirmatur in hoc cum definito, ut explicet quod habet definitum sine fictione, non autem debet conformari formaliter in gradu essendi, ita ut substantia definita habeat definitionem, quæ sit substantia, cum hoc sit impossibile, & ut vni entitati reali vnica definitio solum respondeat, quia hoc falsum est, siquidem vna, & eadem entitas secundum varias formalitates potest varijs definitionibus definir, quia cum nos definiamus secundum quod concipimus, & concipiamus per conceptum inadæquatam, non possumus eadem definitionem ex haurire eandem simplicissimam entitatem varijs definitionibus.

Ad secundum Responderetur concedendo maiorem, & negando minorem, ad probationem distinguo antecedens, ratio entis quæ erat in creatura est sine creatura, nego, alia realiter distincta ratio entis, quæ semper in Deo fuit, concedo; unde ratio entis quæ est in Deo non separatur aliunde ratio entis quæ est in Deo, & ratio entis quæ est in creatura nunquam separatur à modo creato, unde tota fallacia argumenti in hoc consistit, quod intellectus fingat esse eandem rationem entis,

Vtrum Transcendat vltimas differentias. 217

entis, quæ est in Deo, & creatura, & cum illam rationem entis videat in creatura, iudicat quasi separari, cum nunquam realiter ratio entis, quæ est in creatura, separatur ab illa; nec è conuerso quæ est in Deo; unde cum falsa suppositione fundetur argumētum, falsum est illud, & ita falsum, vt etiam ipsi Scotistæ debeant solvere illud; nam ipsi dicunt rationem entis, quæ est in Deo, licet formaliter distinguatur a modo increato, non tamen distingui realiter, imo identificari realiter: ergo euidenter sequitur non posse separari realiter, imo propter hanc rationem dicunt Scotistæ, ens modum non componere realiter in Deo; quia non possunt separari: ergo in omnium sententia solvendum est.

149 Ad tertium distinguo maiorem, non sunt virtualiter realiter idem, concedo, formaliter nego: ad probationem idem dicitur, ad vltimum illius partis distinguo maiorem, idem respectu eiusdem formaliter & virtualiter, concedo, formaliter idem, & virtualiter distinctum, nego.

150 Ad primum vltimæ partis respondeo concedendo antecedens, & negando consequentiam: ad probationem distinguo, habet rationem conueniendi, si illa ratio confuse cognoscatur, concedo, clarius nego.

151 Ad vltimum nego sicutitatem quod entitatem, & distinctionem, & præterea nego suppositum, quod ens, & modus component, non enim component, sed constituunt.

DVBIVM INCIDENS.

Vtrum ens transcendat vltimas differentias rerum.

SECTIO I.

Sententia aduersaria proponitur.

PRIMA sententia asserit ens non includi in differentiis vltimis; ita Scotus in 1. distinct. 3. q. 3. & dist. 8. q. 2. & in 2. dist. 1. q. 6. probatur, nam vna differentia non est alia, vt per se notum est; ergo vel conuenit cum alijs in conceptu quidditativo entis, vel non; si non conuenit: ergo non includit talem conceptum, in sua quidditate, & essentia, quod intendimus: si autem conuenit cum alijs in illo conceptu, necesse est quod per aliquid aliud differat: ergo vna differentia differt ab alijs per aliam differentiam: ergo illa definitio non erit vltima, quædoquidem in aliam vltiorem resoluitur, & tunc vltius eodem modo inquirendum erit, de illa alia differentia, an includat conceptum quidditativum entis, in quo cum alijs conueniat, atque ita, vel procedemus in infinitum, vel sistendum erit in vltima differentia, quæ ita per se differat ab omnibus alijs rebus vel conceptibus, vt neque in conceptu entis conueniat, & consequenter intrinsece, & quidditative rationem entis non includat: nam si includeret, conueniret in ea cum alijs, si autem conueniret, indiget alia differentia, qua differret iuxta doctrinam Arist. 5. met. cap. 9. & lib. 10. cap. 5. quod ea quæ inter se conueniunt differentiis differunt: R. P. J. de Peñafiel, Theol. Schol. Tom. I.

atque hæc ratio eodem modo applicari potest ad modos intrinsecos, quibus ens contrahitur ad prima decem genera; nam cum vnumquodque illorum generum concipiatur per modum entis completi, certum est quidditative includere rationem entis; in qua omnia illa genera conueniunt: ergo oportet vt aliquibus modis, seu differentiis differant; de illis ergo modis vltius queritur, an includant ens: nam si non includunt, hoc intendimus; si vero includunt, querendum est, per quid differant ab alijs, & quo modo ad illos modos contrahatur ens; & ita, vel procedetur in infinitum vel sistendum erit in aliqua differentia; seu modo qui non includat ens: ergo cum non sit maior ratio de vno, quam de alio, sistendum erit in primo illo modo; quo contrahitur ens ad substantiam, quantitatem, &c.

Confirmatur hoc ex proportionem inter Metaphysicam, & Physicam compositionem; vtraque enim fit ex potentia, & actu, seu (vt Scotus loquitur) ex determinabili, & determinante: sed in compositione physica resolutio vltima fit ad vltimam potentiam determinabilem; quæ in sua entitate nihil includat formæ, seu actus determinantis, & ad vltimam formam seu actum determinantem, quæ nihil includat potentie determinabilis: ergo similiter in compositione metaphysica omnium entium, resolutio facienda est in vltimos conceptus determinabilem, & determinantem, quorum vnus alium non includat, nec è conuerso: sed omnis hæc resolutio ex parte conceptuum determinabilium fit vltimate in conceptum entis, in quo vt sic actu non includitur aliquis modus, seu differentia determinans: ergo etiam ex parte conceptus determinantis debet correspondere aliquis modus, vel differentia, quæ nullo modo includat conceptum entis determinabilem. Denique de passionibus inter plures rationes multiplicat Scotus quas nunc omitto, quia de ijs passionibus dicendum est ex professo disputat sequens.

SECTIO II.

Nostri sententia probatur.

Conclusio: ens transcendit vltimas differentias rerum; hæc est communis sententia Thomistarum, & Doctorum Societatis Iesu, patet manifeste.

Primo omnibus argumentis, quibus questione superiori probavimus perfectam esse ex natura rei ens, quæ argumenta non solum probant esse ens à parte rei, sed etiam formalissime sub quacumque præcisione conceptam, nam perfectitas, & rationale sub quacumque consideratione concipiuntur, sunt intelligibilia vera, & bona: ergo sunt entia, quia cui conuenit attributum conuenit essentia. Secundo, quia rationale quatenus rationale, & sub quacumque præcisione concipiatur, est non repugnans existere, & non repugnans produci à Deo: ergo est ens reale; item est positivum quid, quatenus rationale, vt patet ex supradictis, quæ facile possunt accommodari ad rationale adhuc formaliter conceptum: sed quidquid est positivum ea ratione qua positivum est, est ens: ergo rationale sunt entia formalissime; ergo ens imbibitur in vltimis differentiis rerum & transcendit ipsas.

E e Secundo